

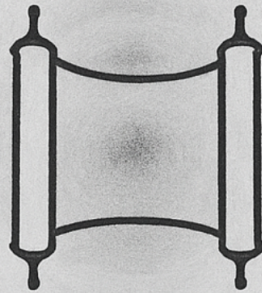
בס"ד

Tzemach Tzedek

Ohr HaTorah

Parshas Eikev

וְזָהוּ וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמָעוֹן כו' & בִּיאֹר

לע"נ

ר' לוי יצחק בן ברוך שניאור

Dedicated By:

ר' נחום אהרון & חיה ליטשקאווסקי

To find more Maamarim and to dedicate one visit:

ChassidusNow.com

Tzemach Tzedek
Ohr HaTorah
Parshas Eikev - Chelek Vov

וְזֶהוּ וְהָיָה עֲקֵב תִּשְׁמָעוֹן כו'

&

בִּיאור וְהִנֵּה לְהַבִּין שְׁרֵשׁ הַדְּבָרִים הַנ"ל, עַל פִּי וְהָיָה עֲקֵב

Introduction

This discourse by the Tzemach Tzedek begins with the verse “וְהָיָה עֲקֵב תִּשְׁמָעוֹן” (“And it shall be because you will listen”), and was delivered as an in-depth mystical and halachic meditation on Divine service, the structure of the soul, and the purpose of Torah and mitzvos. The Tzemach Tzedek (Rabbi Menachem Mendel of Lubavitch, 1789–1866), grandson of the Alter Rebbe and third Rebbe of Chabad, was known for his towering scholarship and synthesis of Chassidus with deep halachic analysis. In this maamar, he explores the transformative power of Torah and mitzvos in uniting the soul with the Divine Will, the cosmic purpose of refinement through physicality, and the Messianic vision of unity in Torah and service.

And this is the meaning of "And it shall be (וְהָיָה) because (תִּשְׁמָעוֹן) you will listen (עֲקֵב)"—that it is the level of Middos (emotions) and Deed, and through this: "And He will keep for you... the covenant..."—this refers to the aspect of performing and drawing down His will into the level of place.

וְזֶהוּ וְהָיָה עֲקֵב תִּשְׁמָעוֹן כו' שֶׁהוּא בְּחִינַת מְדוּמָה וְעַל־יָדֵי זֶה וְשִׁמְרָה לָךְ כו' אֵת הַבְּרִית כו' זֶהוּ בְּחִינַת עוֹשִׂין וּמַמְשִׁיכִין רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ בְּבְחִינַת מְקוֹם

And this is the meaning of "the covenant and the kindness" (הַבְּרִית וְהַחֶסֶד)—that the idea of cutting a covenant is also for the fulfillment of something not only according to reason and logic. And similarly, the concept of the Covenant Between the Pieces (בְּרִית בֵּין הַבְּתָרִים) is a drawing down of the Supernal Will (רְצוֹן עֲלִיּוֹן) mentioned above.

וְזֶהוּ אֵת הַבְּרִית וְאֵת הַחֶסֶד שֶׁעֲנִין כְּרִיתוֹת בְּרִית הוּא גַּם־כֵּן לְקִיּוֹם הַדְּבָר שֶׁלֹּא עַל־פִּי הַשֶּׁכֶל וְהַטֵּעַם לְבַד, וְעַל־דֶּרֶךְ זֶה הוּא עֲנִין בְּרִית בֵּין הַבְּתָרִים, וְהוּא הַמַּשְׁכּוֹת הַרְצָה"ע הַנ"ל

And from this comes "and the kindness"—as it is written: "Remember Your mercy and Your kindness" (Tehillim 25:6). Therefore, through the cutting of the covenant, the level of "and the kindness" is drawn down. For behold, Avraham was a chariot (merkavah) for the level of Chesed of Atzilus. Therefore, Avraham is called "My beloved" (Yeshayahu 41:8).

וּמִזֶּה נִמְשָׁךְ לְהִיּוֹת וְאֵת הַחֶסֶד, וּכְמוֹ שֶׁכְּתוּב זָכַר רַחֲמֶיךָ וְחַסְדֶּיךָ, לָכֵן עַל־יָדֵי כְּרִיתוֹת הַבְּרִית נִמְשָׁךְ בְּחִינַת וְאֵת הַחֶסֶד כו', דִּהְיָה אֲבָרָהָם הָיָה מְרַכְבֶּה לְבְּחִינַת חֶסֶד דְּאֲצִילוֹת, וְלָכֵן נִקְרָא אֲבָרָהָם אֲהַבִּי

However, since the Infinite One, blessed be He, is not of any of these attributes at all, how then can it be aroused and drawn from Him, the Infinite One, blessed be He?

אֲבָל כִּינּוּ דְאִין־סוּף בְּרוּךְ־הוּא לֹא מְכַל אִינוּן מְדוּת אִיהוּ בָּלָל, לָכֵן אִיךָ יַעֲזֹרֵר וְיִמְשֹׁךְ עַל־יָדֵי זֶה מְאִין־סוּף בְּרוּךְ־הוּא

Rather, it is through the covenant, which is the revelation of the level of Supernal Will (רְצוֹן עֲלִיּוֹן) that is above wisdom, as mentioned above.

אֲלֹא שֶׁזֶהוּ עַל־יָדֵי הַבְּרִית, שֶׁהוּא גִילוי בְּחִינַת רְצוֹן עֲלִיּוֹן שֶׁלֹּמַעְלָה מִהַחֲכָמָה כַּנ"ל

Tzemach Tzedek
Ohr HaTorah
Parshas Eikev - Chelek Vov
וזהו והיה עקב תשמעון כו'

&

ביאור והנה להבין שרש הדברים הנ"ל, על פי והיה עקב

And based on this, we will also understand why at first it says: "If you listen and observe and perform"—which follows the order of Middos, Thought, and Deed—and afterward it says action first and then Thought and Middos. This is like it says: "the covenant and the kindness."

ועל-פי זה יובן גם-כן מה שתחלה בא תשמעון ושמרתם ועשיתם, דהיינו מדו"מ כסדרן, ואחר-כך נאמר תחלה מעשה ואחר-כך מו"ד, והוא כמו שכתוב את הבטית ואחר-כך ואת החסד כו'.

For behold, it is explained above that the level of "with all your heart" (בְּכָל לִבְךָ) is the love that is born and drawn from contemplation, and it is called the Will of the Heart (רצון הלב).

פי הנה מבואר למעלה דבחינת בְּכָל לִבְךָ זהו האהבה הנולד ונמשך מההתבוננות ונקרא רצון ת"ת.

And the level of "with all your might" (בְּכָל מְאֹדֶךָ) is called the Supernal Will (רצון עליון), which is above intellect, as it is written in the Zohar: "There is a Will and there is a Will," as mentioned above.

ובחינת בְּכָל מְאֹדֶךָ זהו נקרא רצון עליון, והוא ש'למעלה מהשכל, וכמו שכתוב בזהר דאית רצון ואית רצון כנ"ל.

However, between these two loves it says: "with all your soul" (וּבְכָל נַפְשְׁךָ)—and this is the attachment of the garments of the soul (Middos, Thought, and Deed) to the Middos, Thought, and Deed of the Holy One, blessed be He—that is, through Torah and Mitzvos, as explained above.

אבל בין שתי אהבות האלו נאמר ובְּכָל נַפְשְׁךָ, והוא התקשרות לבושי הנפש מו"ד ומו"מ כמו"ד ומו"מ של הקדוש-ברוך-הוא, דהיינו בתורה ומצוות כמ"ש. כמו שנאמר לעיל.

And from this we understand that there cannot be a revelation of the level of Supernal Will and the higher love in the soul except through Torah and Mitzvos.

ומזה יובן שאי-אפשר להיות גילוי בחינת רצון ואהבה רבה בנפש כי אם על-ידי תורה ומצוות.

And the idea is: just as the G-dly soul has an essential self (atzmish hanefesh) that is above intellect, such that the intellect and Middos and Deed are only garments for this level—so too, by infinite degrees of separation, there is above as well a level of Middos and Deed, as it is written: "My thoughts are not your thoughts" (Yeshayahu 55:8).

והענין הוא, דכמו שיש בנפש האלקית בחינת עצמות הנפש שלמעלה מהשכל, עד שהשכל ומו"ד ומו"מ נקראים רק לבושים לבחינה זו—כך הנמשל למעלה באלה אלקים הבדלות לאין קץ כו', יש למעלה גם-כן בחינת מו"ד ומו"מ, כמו שכתוב כי לא מחשבותי מחשבותיכם.

And it is written: "And by the breath of His mouth all their hosts were created" (Tehillim 33:6)—over all the praise of the works of Your hands. And these are only garments, as it says: "You made garments for them from which souls fly out"—that is, even the Middos and Deeds of the Divine are only garments.

ובתיב וברוח פיו כל-צבאם כו' על כל שבח מעשה ידיו, והם רק בחינת לבושים, כמו שאמר לבושי תמינת להון דמנייהו פרחין נשמתין, דהיינו דגם... בחינת...

Tzemach Tzedek
Ohr HaTorah
Parshas Eikev - Chelek Vov

וְזֶהוּ וְהִיא עֶקֶב תִּשְׁמְעוּן כו'

&

בַּיּוֹר וְהִנֵּה לְהִבִּין שְׁרֵשׁ הַדְּבָרִים הַנִּ"ל, עַל פִּי וְהִיא עֶקֶב

The souls of Israel, which are drawn from the level of thought—even so, they are only called garments. How much more so the worlds that are drawn from the levels of speech and action, etc.

נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּמְשְׁכוּ מִבְּחִינַת מַחְשְׁבָה, מִכָּל־מָקוֹם נִקְרָאִים רַק לְבוּשִׁין, וְכָל־שָׁפֶן הָעוֹלָמוֹת הַנִּמְשְׁכִּים מִבְּחִינַת דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה כו'

But the Torah and Mitzvos, which are the level of the Supernal Will—for all the commandments are the Supernal Will of the Blessed One—behold, they are, so to speak, from the essence of the Light of the Infinite One, blessed be He.

אֲבָל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת שֶׁהֵן בְּחִינַת רִצּוֹן עֲלִיּוֹן, שֶׁכָּל הַמִּצְוֹת הֵן רִצּוֹן עֲלִיּוֹן בְּרוּךְ־הוּא, הֵרִי הֵן כְּבִיכּוֹל מִבְּחִינַת עֲצָמוֹת אוֹר אֵין־סוֹף בְּרוּךְ־הוּא

For will is the essence, and Middos, Thought, and Action are only garments—how and in what way does the will come into actualization?

שֶׁהָרִצּוֹן זֶהוּ עֲצָמוֹת, וְהַמַּדּוּ"מ אֵינָם אֵלָּא לְבוּשִׁים—אֵיךְ וּבִמָּה יָבוֹא הָרִצּוֹן לִידֵי פוֹעַל?

And so it is above—that the purpose of creation is for the sake of Israel and the Torah, which are called "first," and the entire world was only created to command (צוֹת) this.

וְכָךְ הוּא לְמַעַלָּה, שֶׁתְּכַלִּית בְּרִיאַת הָעוֹלָם הִיא בְּשִׁבְלֵי יִשְׂרָאֵל וְהַתּוֹרָה, שֶׁנִּקְרָאוּ רִאשִׁית, וְכָל הָעוֹלָם לֹא נִבְרָא רַק לְצוֹת לָזֶה

And it (the world) is only garments, through which and by which the Will is fulfilled, etc.

וְהוּא רַק בְּחִינַת לְבוּשִׁים, שֶׁבָּהֶם וְעַל־יָדָם יִתְקַיֵּם הָרִצּוֹן כו'

Therefore, through "with all your soul"—which is the connection of one's Middos, Thought, and Deed with the Middos, Thought, and Deed of the Holy One, blessed be He, in which the Supernal Will is clothed—behold, this Supernal Will brings out and reveals the level of love beyond measure and unbounded desire in the soul, which is a spark of the Supernal Will, to be revealed in a state of revelation.

וְלָכֵן עַל־יָדֵי וּבְכָל נִפְשָׁךְ, שֶׁהוּא הַתְקַשְׁרוֹת מַדּוּ"מ שֶׁל הָאָדָם בְּמַדּוּ"מ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שֶׁבָּהֶם מְלוּבָשׁ רִצּוֹן עֲלִיּוֹן מִמֶּשׁ, הִנֵּה רִצּוֹן עֲלִיּוֹן זֶה מוֹצִיא לְאוֹר וְגִילּוֹי אֵת בְּחִינַת אֶהְיֶה מְבִלִּי גְבוּל וְרַעוּתָא דְּלִבָּא שְׁבִנְפָּשׁ, שֶׁהוּא נִיצוֹץ מִבְּחִינַת רִצּוֹן עֲלִיּוֹן, שֶׁיִּתְגַּלֶּה בְּבְחִינַת גִּילּוֹי

And this is the level of "with all your might" (בְּכָל מְאֹדֶךְ). And as it is written elsewhere on the verse "Of You my heart said: Seek My face"—this means the innerness of the heart.

וְהוּא בְּחִינַת בְּכָל מְאֹדֶךְ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּמָקוֹם אֲחֵר עַל הַפְּסוּק לֵךְ אָמַר לְבִי בִקְשׁוּ פָנַי, הִנֵּנוּ פְּנִימִיּוֹת הַלֵּב

Behold, it is through "Your face, Hashem, I will seek"—that is the Supernal Will that is in Torah and Mitzvos, etc.

הִנֵּה הוּא עַל־יָדֵי אֵת פָּנֶיךָ ה', אֲבִקֶּשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת רִצּוֹן עֲלִיּוֹן שֶׁבְּתּוֹרָה וּמִצְוֹת כו'

And this is what it means: "I (Moshe) stand this day between you and Hashem"—for Moshe is the level of Daas.

וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב אֲנֹכִי עֹמֵד הַיּוֹם בֵּינְכֶם וּבֵין ה', כִּי מֹשֶׁה הוּא בְּחִינַת דַּעַת

That is, through the Daas of Torah, he draws down the revelation of the Supernal Will into the soul.

וְהִינּוּ, שֶׁעַל־יָדֵי דַעַת הַתּוֹרָה מִמְּשִׁיךְ גִּילּוֹי רִצּוֹן עֲלִיּוֹן בְּנֶפֶשׁ

Tzemach Tzedek
Ohr HaTorah
Parshas Eikev - Chelek Vov
וזהו והיה עקב תשמעון כו'

&

ביאור והנה להבין שרש הדברים הנ"ל, על פי והיה עקב

And this is (the meaning of) "And it shall be (וְהָיָה) because you will listen (עֲקֹב תִשְׁמָעוֹן) to the judgments"—that the Targum of "judgment" (מִשְׁפָּט) is "the first Halachah" (הַלְכָתָא קְדָמָאיתָא).

וזהו והיה עקב תשמעון את המשפטים, דתרגום של כמשפט הראשון הלכתא קדמאיתא.

And the explanation is that the Torah is called "the ways of Hashem" (אֲרָחוֹת ה')—which is the level of path, movement, and drawing down from the name Havayah into the soul.

ופירוש שהתורה נקראת ארחות ה', שהוא בחינת אורח והליוך והמשכה משם הוי' בנפש.

Therefore, one must contemplate this while engaging in Torah, as it is written: "And I will look into Your paths" (Tehillim 119:15).

לכה צריך להתבונן בזה בעת עסקו בתורה, וכמו שכתוב ואביטה ארחותיך.

And see what is explained elsewhere on the verse: "And these are the judgments..." and on "Zion will be redeemed with justice..."

ועין מה שכתוב במקום אחר על-פסוק ואלה המשפטים כו', ועל-פסוק ציון במשפט תפודה כו'.

And "you will listen" (תִשְׁמָעוֹן) is also an expression of gathering—that they will receive from Above a revelation of the inner desire of the heart (רְעוּתָא דְלִבָּא), as was explained earlier also in the interpretation of "And you shall love" (וְאָהַבְתָּ), which is also a promise that ultimately, in the level of עקב (heel/end), they will come to the level of great love (אֲהָבָה רַבָּה), etc.

ותשמעון גם-כן לשון אסיפה, שיגבלו מלמעלה גילוי רעו"ד, וכמו שנאמר לעיל גם-כן בפירוש ואהבת, שהוא גם-כן הבטחה, שלסוף בחינת עקב יבואו לבחינת אהבה רבה כו'.

And behold, it is known that there is a dispute in the Gemara whether action is greater or study is greater. The one who says action is greater holds that the main Supernal Will is in the performance of action.

והנה ידוע שיש מחלוקת בגמרא דמעשה גדול מתלמוד, והיינו שלפי שער הרצון העליון הוא בקיום המעשה.

However, the conclusion is that study is greater—because it leads to action. And this is in the service of man.

אבל נמנו וגמרו דמכל-מקום תלמוד גדול, והיינו משום שמביא לידי מעשה, וזהו בעבודת האדם.

And therefore it says, "And it shall be עֲקֹב תִשְׁמָעוֹן"—first Thought and Speech, and afterward Action, because Thought and Speech is Torah study, and study is greater, for it brings to Action.

ולכן נאמר והיה עקב תשמעון—תחלה מו"ד, ואחר-כך מעשה, כי מו"ד זהו תלמוד, ותלמוד גדול שמביא לידי מעשה.

And the meaning is that it draws down the revelation of the Supernal Will into the action. However, since the revelation of the Supernal Will is in the action, therefore, when it says, "And Hashem your G-d will guard for you," it precedes the action.

ופירוש שממשיך גילוי רצון עליון במעשה, אבל פיון שגילוי רצון עליון הוא במעשה, לכה באמר ושמר ה' אלקיך לה, הקדים המעשה.

Tzemach Tzedek
Ohr HaTorah
Parshas Eikev - Chelek Vov

וְזֶהוּ וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן כו'

&

בַּיּוֹר וְהִנֵּה לְהִבִּין שְׁרֵשׁ הַדְּבָרִים הַנִּ"ל, עַל פִּי וְהָיָה עֵקֶב

Because through action, the revelation of the Supernal Will is drawn down. And this is: "the covenant," and afterward, "the kindness," and "the oath," etc.

כִּי עַל־יְדֵי הַמַּעֲשֵׂה נִמְשָׁךְ גִּילּוֹי רָצוֹן עָלִיוֹן, וְזֶהוּ אֵת הַבְּרִית, וְאַחֲר־כֵּן אֵת הַחֶסֶד וְאֵת הַשְּׂבוּעָה כו'

And behold, the matter of "And you shall gather your grain" (וְאַסַּפְתָּ דִּגְגָךְ) is to gather all of one's occupations into the level of "One" and "You shall love"—like the idea of Torah being fixed and work being temporary.

וְהִנֵּה עֲנִינוּ וְאַסַּפְתָּ דִּגְגָךְ הוּא לְאַסֵּף אֵת כָּל הַעֲסָקִים לְבַחֲנִית אֶחָד וְוָאֶהְבֵּת, עַל דֶּרֶךְ תּוֹרָתוֹן קִבֵּעַ וּמְלֻאכְתּוֹן עֲרָאִי.

The meaning of temporary (עֲרָאִי) is that it should be with coldness, as if compelled, etc.

פִּירוּשׁ עֲרָאִי שֶׁיְהֵא בְקָרְרוּת, כְּאִלוּ כְּפָאוּ כו'

And this is what it says: "If your outcasts be at the ends of the heavens... He will gather you"—from the aspect of the scattering of the soul, to be only one desire, as it says: "And with You I desired nothing on earth."

וְזֶהוּ מֵה שֶׁכְּתוּב אִם יִהְיֶה נִדְחָךְ כו' יִקְבְּצֶךָ כו'—מִבַּחֲנִית פְּזוּר הַנֶּפֶשׁ, לְהִיּוֹת רַק רָצוֹן אֶחָד, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב וְעִמָּךְ לֹא חָפְצָתִי בָּאָרֶץ.

And as it is said: "There is nothing in our heart but the One."

וּכְמוֹ שֶׁאָמַר אֵין בְּלִבֵּנוּ אֵלָא אֶחָד.

However, that one needs a command about this is when one is not yet fulfilling the Supernal Will, but rather love on the level of "with all your heart"—which is based only on contemplation, and is called "love of the world" (אַהֲבַת עוֹלָם).

אָבֵל מֵה שֶׁצָּרִיךְ צוּוִי עַל זֶה, הוּא כְּשֶׁעֲדִיין אֵינֶם עוֹשִׂים רָצוֹן שְׁמַיִם, רַק הָאֶהְבָּה בְּבַחֲנִית בְּכָל לִבְכֶּם, שֶׁהִיא עַל־פִּי הַתְּבוּנָנוּת בְּלִבְד, וְנִקְרָאת הָאֶהְבָּה אַהֲבַת עוֹלָם.

And then it is relevant that another form of love could oppose it—for "one nation shall overpower the other" (Bereishis 25:23). Therefore, a command is necessary for the gathering (וְאַסַּפְתָּ), etc.

וְאִזְ שֶׁיֵּךְ שֶׁבַחֲנִית אַהֲבָה אַחֲרֵת תִּהְיֶה מִנְּגֵד, כִּי לֹאִם מִלֵּאִם יֵאָמֵר, לְכֵן צָרִיךְ צוּוִי לְהִיּוֹת וְאַסַּפְתָּ כו'

In contrast, when they fulfill the Supernal Will—this is the level of great love (אַהֲבָה רַבָּה) of "with all your might" (בְּכָל) (מֵאֲדָה)—then the opposite side (the Other Side) has no opposition at all to this level.

מִשְׁאִין־כֵּן כְּשֶׁעוֹשִׂין רָצוֹן שְׁמַיִם, בַּחֲנִית אַהֲבָה רַבָּה דְּמֵאֲדָה, אֵין לְעוֹמֵת־זֶה נִגֵּד בַּחֲנִיָּה זֹו כָּלֵל.

Moreover, "and you shall gather your grain" (וְאַסַּפְתָּ דִּגְגָךְ) is for the purpose of sorting out spiritual refinements.

וְעוֹד, כִּי וְאַסַּפְתָּ דִּגְגָךְ זֶה לְבַרֵּר בְּיוֹרִים

And the three categories of "your grain, your wine, and your oil" (דִּגְגָךְ תִּירְשֶׁךָ וְיִצְהָרֶךָ) correspond to the three categories: Israelites, Levi'im, and Kohanim.

וְשְׁלוֹשׁ בַּחֲנִינוֹת דִּגְגָךְ תִּירְשֶׁךָ וְיִצְהָרֶךָ נִגֵּד שְׁלוֹשׁ בַּחֲנִינוֹת: יִשְׂרָאֵלִים, לְוִיִּם, כֹּהֲנִים.

Tzemach Tzedek
Ohr HaTorah
Parshas Eikev - Chelek Vov

וזהו והיה עקב תשמעון כו'

&

ביאור והנה להבין שרש הדברים הנ"ל, על פי והיה עקב

For oil (שמן) is the level of Chochmah (Wisdom), wine (יין) is the level of Binah (Understanding), and grain (דגן) is the level of Daas (Knowledge).

פי שמן בחינת חכמה, ויין בחינת בינה, ודגן בחינת דעת.

As the Sages said: "A child does not know to say 'Abba' until he tastes the taste of grain"—specifically grain.

כמאמר: אין התינוק יודע לקרות אבא עד שיטעם טעם דגן דוקא

And these refinements must be done through these three levels, etc.

והברורים צריך להיות על-ידי שלוש בחינות אלו כו'.

But when it will be "Behold, My servant shall succeed and be very exalted" (Yeshayahu 52:13)—through love of "with all your might"—then they will not need [to refine], nor will even the person himself need to do refinement.

אבל כשיהיה נשכיל עבדי כו' ורום מאד, על-ידי אהבה דבכל מאדו, לא יצטרכו הם... ולא אף עצמו לברר.

For that is a state of smallness and suckling, because those [three categories] will be done through others, "and your nurses shall be their ministers" (Yeshayahu 49:23).

שזהו בחינת קטנות ויניקה, כי יעשו בחינת אלו על-ידי ושרותיהם מניקותיה.

Rather, "And it shall be because you will listen to the judgments" (והיה עקב תשמעון את המשפטים)—for "תשמעון" is a language of gathering, that is, the Oral Torah (תורה שבעל פה), from the root meaning "mouth," which is also a level of exile and dispersion, because clear halachah is not found in one place.

אלא והיה עקב תשמעון את המשפטים, כי תשמעון לשון אסיפה, דהיינו תורה שבעל פה, מלשון פה קרינו לה, שהיא גם כן בחינת גלות ופזור, שאין הלכה ברורה במקום אחד.

And at the עקב—at the end—it will be "you will listen," meaning a gathering together of the halachos, that they should no longer be in a state of dispersion, etc.

ובעקב יהיה הסוף שתשמעון, להיות קובץ ההלכות, שלא יהיו בבחינת פזור כו'.

(And this refinement is far higher than the refinement of "and you shall gather your grain," etc., which is only the gathering from the dispersion of the soul—but this refinement is a gathering and revelation of the Supernal Will, etc.)

וברור זה הוא למעלה מעלה מבחינת ברור דואספת) דגנה כו', שהוא הקבוצ רק מבחינת פזור הנפש, (אבל ברור זה הוא קיבוץ וגילוי רצון עליון כו'.

And this dispersion—that halachah is not clear in one place—came from the breaking of the first tablets, which is like the matter of "and with rebukes they shall understand" (Shabbos 104a).

והנה פזור זה, שאין הלכה ברורה במקום אחד, נמשך על-ידי שבירת הלוחות הראשונות, שזהו כענין שבתוכה.

But in the future, all this will be repaired.

ולעתיד לבוא יתוקן כל זה

(See in Iggeres HaKodesh, discourse beginning "And the wise shall shine"—ד"ה והמשכילים יזהירו.)

(עין באגרת הקדש ד"ה והמשכילים יזהירו).

Tzemach Tzedek
Ohr HaTorah
Parshas Eikev - Chelek Vov

וְזֶהוּ וְהָיָה עֲקֵב תִּשְׁמָעוֹן כו'

&

בִּיאוּר וְהִנֵּה לְהַבִּין שְׁרֵשׁ הַדְּבָרִים הַנ"ל, עַל פִּי וְהָיָה עֲקֵב

And this is (the meaning of): "And it shall be עֲקֵב תִּשְׁמָעוֹן."

וְזֶהוּ וְהָיָה עֲקֵב תִּשְׁמָעוֹן.

Tzemach Tzedek
Ohr HaTorah
Parshas Eikev - Chelek Vov

וְזֶהוּ וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמָעוֹן כו'

&

בִּיאור וְהִנֵּה לְהַבִּין שְׁרֵשׁ הַדְּבָרִים הַנִּל, עַל פִּי וְהָיָה עֵקֶב

[NOTE Summary]

The discourse begins with a close reading of the phrase “וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמָעוֹן,” linking the word “עֵקֶב” (heel or consequence) to the culmination of effort—specifically, that deep Divine love and will (רצון העליון) is drawn into this world through practical mitzvah observance. The Tzemach Tzedek explains that Torah and mitzvos are not merely garments or expressions, but direct manifestations of Hashem’s innermost Will. While souls, speech, and creation are called “garments,” the mitzvos themselves channel Divine essence.

This leads to a comparison between action and study: though halachic debate exists on whether study or action is greater, the conclusion is that Torah study is greater because it leads to action—i.e., the drawing down of Divine Will into concrete expression. That’s why the verse orders “תִּשְׁמָעוֹן” (you will listen/learn) before “וְשָׁמַר” (and Hashem will guard for you), emphasizing that study activates the Will that is fulfilled through action.

The discourse next addresses the deeper mystical function of refinement: the birurim process of elevating the sparks embedded in worldly activity, particularly symbolized in the verse “וְאִסְפֹּתָ דִּגְגָה תִּירָשָׁה וְיִצְהָרָה” (your grain, wine, and oil). These correspond to Daas, Binah, and Chochmah and to Yisrael, Levi’im, and Kohanim. Birur requires all three faculties to transform the world, though in the future messianic era this refinement will happen automatically, through a higher love—בכל מאדך—which nullifies opposition entirely.

The phrase “וְתִשְׁמָעוֹן” is interpreted as “gathering” (לשון אסיפה), which refers to the gathering of scattered halachos and spiritual energies in exile. Torah Shebaal Peh is called “peh” (mouth), connoting dispersion, uncertainty, and galus, where no single location contains all the truth. But in the “עֵקֶב”—the end, in the days of Moshiach—there will be clarity and unification: halachos will be gathered, truth consolidated, and the Divine Will fully revealed in the world. This final birur surpasses all previous ones, as it not only refines physicality but reveals the innermost Divine Will (רצון העליון) that was hidden since the shattering of the first Luchos. In the future, this rupture will be fully healed.

Practical Takeaway

Our service through Torah and mitzvos is not only about learning or doing—it is about channeling Hashem’s very Will into the world. Even the seemingly mundane act of harvesting grain can become Divine when approached with awareness of birurim. But even more, by studying Torah deeply, even amidst confusion or scattered halachah, we hasten the day when all will be unified, clear, and whole. Every act, every word of Torah, is a step toward revealing that hidden inner Will.

Chassidic Story

The Tzemach Tzedek was once asked by a Chassid how to ensure that his Torah study would truly influence his

[Powered By: ChassidusNow.com](http://ChassidusNow.com)

Tzemach Tzedek
Ohr HaTorah
Parshas Eikev - Chelek Vov

וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן כו'

&

בִּיאור וְהָיָה לְהַבִּין שְׂרֵשׁ הַדְּבָרִים הַנ"ל, עַל פִּי וְהָיָה עֵקֶב

heart and actions. The Rebbe replied, “When you study Torah with the intention of fulfilling the Will of Hashem—not only to know but to do—it begins to illuminate not only your mind but also your middos, your speech, and even your hands and feet.” He then paused and added, “Even the grain you harvest with such hands can carry Divine light.”

This echoed his teaching that Torah is not merely wisdom, but the path through which Hashem’s deepest desire becomes manifest in the physical world. The Chassid later testified that this one answer transformed the way he learned and lived.

(Source: *Sichos Tzemach Tzedek, Sipurei Chassidim vol. 3*, Lubavitch Archives)

END NOTE]

Introduction

This deep and lofty discourse by the **Tzemach Tzedek**—third Rebbe of Chabad, Rabbi Menachem Mendel Schneersohn of Lubavitch (1789–1866), son-in-law and grandson of the Alter Rebbe—was delivered on the verse “וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן”. It explores profound aspects of Divine service through the mystical framework of the **sefirot**, **Kabbalistic anatomy** (such as the levels of Ze’er Anpin and Arich Anpin), and the power of human love for G-d—especially **אהבה בכל מאדך**, love “with all your might.” Central to the maamar is the concept that **Torah, prayer, and teshuvah** can draw down transcendent light from the highest realms into this world, transforming the soul and the cosmos.

The discourse unfolds with great precision, explaining how lower levels of love and service activate limited Divine revelation, while **mesirus nefesh** (self-sacrifice) and intense devotion draw forth the **Kesser**—the Crown, or Will of G-d—from its highest source, including both dimensions: **Atik Yomin (pleasure)** and **Arich Anpin (will)**. The culmination of the maamar is a call to serve G-d with utter dedication—through Torah, prayer, and teshuvah—to elicit the highest light that transcends worlds yet descends to elevate them.

בִּיאור וְהָיָה לְהַבִּין שְׂרֵשׁ הַדְּבָרִים הַנ"ל, עַל פִּי וְהָיָה עֵקֶב

Explanation

בִּיאור

And behold, to understand the root of the above matters, based on the verse “And it shall be (עֵקֶב),” behold, the matter of the large ט is in the aspect of the knot of the tefillin, which is in the aspect of ט, and it is in the aspect of לָאָה, who is constructed from the back-side of אֵימָא, which is מְלָכוּת of תְּבוּנָה.

וְהָיָה לְהַבִּין שְׂרֵשׁ הַדְּבָרִים הַנ"ל, עַל פִּי וְהָיָה עֵקֶב, הֵנָּה עֲנֵן הַד' רִבְתָּא הוּא בְּחִינַת קוֹשֶׁר שֶׁל תְּפִילִין שֶׁהוּא בְּחִינַת ד' וְהוּא בְּחִינַת לָאָה שֶׁנִּבְנִית מֵאֲחֻרָיִים דְּאֵימָא שֶׁהִיא מְלָכוּת דְּתְבוּנָה

Tzemach Tzedek
Ohr HaTorah
Parshas Eikev - Chelek Vov

וְזֶהוּ וְהִיא עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן כו'

&

בִּיאור וְהִנֵּה לְהַבִּין שְׁרֵשׁ הַדְּבָרִים הַנ"ל, עַל פִּי וְהִיא עֵקֶב

And therefore it is in the aspect of speech within thought—whereas thought itself is the aspect of תבונה and בינה, etc., whereas לֵאָה is the back-side of אֵימָא.

וְלָכֵן הוּא בְּחִינַת דְּבוּר שֶׁבְּמַחְשָׁבָה מֵה שְׁאִין כֵּן מַחְשָׁבָה עֲצָמָה הִיא בְּחִינַת בִּינָה וְתַבּוּנָה כו' מֵה שְׁאִין כֵּן לֵאָה הִיא אַחֲרֵיִים דְּאֵימָא

And this is the idea of the saying in בְּרֵאשִׁית, for it is explained in "two" — a point within a palace: meaning, the בית is a palace for the level of רֵאשִׁית, which is חֲכָמָה, called the "point," and the palace is thought, etc.

וְזֶהוּ עֲנִין מֵאֵמֶר בְּרֵאשִׁית כִּי פִירוּשׁ בְּתִיקוּנִים ב' רֵאשִׁית נְקוּדָא בְּהִיכְלָא ר"ל הַבֵּית הוּא הֵיכָל לְבְּחִינַת רֵאשִׁית שֶׁהִיא חֲכָמָה הַנִּקְרָאת נְקוּדָא, וְהֵיכָל הוּא הַמַּחְשָׁבָה כו'

And concerning the matter of the knot of tefillin, see further regarding the mitzvah of "guarded [matzos]."

וּבְעֲנִין קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין צָרִיד עֵינִין בְּמַצּוֹת שְׁמוּרִים

And see further about the large דָּף רל"ו in דְּלֵת, on the verse אֲנֹכִי אֶשְׁמָח — printed in the שְׁמֵעַ קְרִיאַת שְׁמַע.

וְרָאָה עוֹד מֵעֲנִין הַד' רִבְתָּא בְּזֵהָר פ' פִּינְחָס דף רל"ו עַל פְּסוּק אֲנֹכִי אֶשְׁמָח נִדְפֵס בְּסִדּוּר שְׁמֵעַ קְרִיאַת שְׁמַע

But the level of "יִשְׂרָאֵל עֵבֶד מְחַכְמָה" is from חֲכָמָה of עֲתִיק; see what is written on the verse "If in My statutes..."

אָבֵל בְּחִינַת יִשְׂרָאֵל עֵבֶד מְחַכְמָה הוּא מְחַכְמָה דְּעֲתִיק, רָאָה מֵה שֶׁכְּתוּב עַל פְּסוּק אִם בְּחֻקֵּי

And the matter of "they make a mark" (רושם), which is through the level of "בְּכָל מְאֹדֶךְ" (with all your might), as is proven from the parsha "וְהָיָה אִם שְׁמוּעַ," and also the implication in the Talmud, tractate בְּרִכּוֹת, etc.

וְעֲנִין עוֹשִׂין רושם שֶׁהוּא עַל יְדֵי בְּחִינַת מְאֹדֶךְ בְּדַמּוּכָח מִפְּרִשְׁת וְהִיא אִם שְׁמוּעַ וְגַם מִשְׁמַעוֹת הַש"ס דְּבִרְכּוֹת כו'

That is through occupation with Torah, as is written there: "What shall become of the Torah?" Rather, at a time when Israel... etc.

שֶׁהוּא ע"י עֶסֶק הַתּוֹרָה כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב שֶׁם תּוֹרָה מָה תֵּהָא עָלֶיהָ אֵלָּא בְּזִמְנֵי שִׁישְׁרָאֵל עֲרִשׁ"מ כו'

One must preface what is written in the Idra Rabbah 129a: "That path divides into the 613 paths of the Torah..." etc.—meaning in the Kesser of Ze'er Anpin.

יֵשׁ לְהַקְדִּים מֵה שֶׁכְּתוּב בְּאֶדְר"ר דַּק"ט א' הֵהוּא אֶרְחָא מִתְפָּרֵשׁ לְתַרִּי"ג אֶרְחִין דְּאוֹרִיִּתָא כו' דְּהִינּוּ בְּכֶתֶר דְּזַעִיר אֲנָפִין

And this is through a drawing down (from Ketzutzim—see further—the gates) of Arich Anpin into the skull of Ze'er Anpin, and through this it is divided into the 613 paths, etc.

וְהוּא עַל־יְדֵי הַמְשָׁכָה (מְקוּצִי צ"ע דְּשַׁעֲרֵי) דְּאֶרֶץ אֲנָפִין בְּגוֹלְגֶלְתָא דְּזַעִיר אֲנָפִין וְעַל־יְדֵי זֶה אֶתְפַּלֵּג לְתַרִּי"ג אֶרְחִין כו'

And the explanation is: Arich Anpin is the Supernal Will, and that the extension of will into the middos of Ze'er Anpin is through drawing from the essence and totality of the Supernal Will.

וּפִירוּשׁ כִּי אֶרֶץ אֲנָפִין הוּא רָצוֹן הַעֲלִיּוֹן וְשִׁינָהּ הַמְשָׁכָה הַרָצוֹן בְּמִדּוֹת דְּזַעִיר אֲנָפִין וְהוּ עַל־יְדֵי הַמְשָׁכָה מֵעֲצָמוֹת וּכְלָלוֹת הַרָצוֹן עָלִיּוֹן

Tzemach Tzedek
Ohr HaTorah
Parshas Eikev - Chelek Vov

וזהו והיה עקב תשמעון כו'

&

ביאור והנה להבין שרש הדברים הנ"ל, על פי והיה עקב

As explained based on the Zohar's statement in Parshas Shemos, on the verse "Tashuri MeRosh Amanah," etc.

על-פי מאמר הזהר פ' [שמות] בפסוק תשורי מראש אַמָּנָה כו

And therefore, all the drawing down of the 613 paths of the Torah, with the seven Rabbinic mitzvos—together totaling 620, which is Kesser of Ze'er Anpin—is through drawing from Arich Anpin.

ולכן [כל] המשיכת תרי"ג ארתיין דאורייתא עם ז' מצות דרבנן בגימטריא תר"ך שהוא כתר דזעיר אנפין הוא על-ידי המשיכה מאריך אנפין

And it is necessary to draw down this level of Kesser through an awakening from below—as our Sages said: "A sandal ties crowns to its Creator" from the prayers of Israel, etc.

וצריך להמשיך בחינת כתר זה על-ידי אתערותא דלתתא וכמאמר רז"ל סנדל קושר כתרים לקונו מתפלותיהם של ישראל כו

And this matter is explained elsewhere—that the middos of Ze'er Anpin are the attributes that extend according to intellect, as an analogy.

ונתבאר הענין במקום אחר שהוא כי המדות דזעיר אנפין הם המדות הנמשכים על-פי השכל עד"ד

And therefore, from this perspective, there will be constrictions and concealments, and even chesed is limited in vessels, and also from the aspect of the opposing gevurah which limits and prevents the chesed—only according to measure, etc.

ולכן מצד זה יהיו צמצומים והסתרים וגם החסד מגבל בכלים וגם מצד מדת הגבורה שכןגדו 'שמגבלת ומונעת החסד רק לפי המדה כו

Whereas through drawing from the level of Supernal Will—which is the aspect of "abundant kindness"—this is "tying crowns to his Creator," which is Ze'er Anpin, through the prayers of Israel with self-sacrifice in the recitation of Shema, in the level of "with all your might."

משאיו כן על-ידי המשיכה מבחינת רצון עליון שהוא בחינת ורב-חסד כו' וזהו קושר כתרים לקונו שהוא זעיר אנפין על-ידי תפלותיהם של ישראל במסירת נפש בקריאת שמע בבחינת בכל מאדך

For through this, they draw from the Kesser of Arich Anpin into the Kesser of Ze'er Anpin.

שעל-ידי זה ממשיכים מכתר דאריך אנפין בכתר דזעיר אנפין

And as an analogy in physicality—the making of a crown that is made for a king is from precious stones and gold, which are physical inanimate things, but through refining and purifying them, it is placed on the king's head.

וכמו שעל-דרך משל בגשמיות מעשה הכתר שעושים למלך הוא מאבנים טובות וזהב שהן דומים גשמי רק שמתקנים ומזככים אותו על-ידי זה נותנים בראשו של מלך

So too are the letters of prayer, which are inanimate—but through self-sacrifice and love with all one's might, they become crowns, etc.

כן הם אותיות התפלה שהן דומים רק על-ידי מסירת נפש ואהבה בכל מאדך אזי נעשים מהם כתרים כו

And this is: "they make a mark"—to draw the Kesser into Ze'er Anpin, which is called "Makom."

וזהו עושים רש"מ להמשיך הכתר לזעיר אנפין הנקרא מקום

Tzemach Tzedek
Ohr HaTorah
Parshas Eikev - Chelek Vov

וְזֶהוּ וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן כו'

&

בִּיאור וְהִנֵּה לְהַבִּין שְׁרֵשׁ הַדְּבָרִים הַנִּלְ, עַל פִּי וְהָיָה עֵקֶב

And from Ze'er Anpin will be drawn the Kesser of the Nukvah, who is called "Makomo shel Olam" through the ten sefiros of Memalei Kol Almin and Soveiv Kol Almin.

וגם מזעיר אנפין יומשך כתר דנוקבא הנקרא מקומו של עולם ב' ספירות ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין

However, one must understand: even when they do not make a "mark" (רש"ם) in the aspect of "with all your might," still, certainly the Kesser of Ze'eir Anpin is not, Heaven forbid, lacking—

אף צריך להבין הלא גם כשאין עושים רש"ם בבחינת ככל מאדך עכ"ז ונדאי לא נחסר ח"ו כתר דז"א

(for behold, the Kesser of the Nukvah is emanated in a secret of root and does not depart even at the time of sin—that is, through the sin itself, and how much more so through fulfilling [the mitzvos] with all your heart and all your soul).

שהרי כתר דנוקבא נאצל בסוד שרש ואינו מסתלק אפלו בעת החטא דהיינו עלידי החטא ממש ומכל (שכן בקיום ככל לבבכם ובכל נפשכם)

But the matter is known: that the drawing down of the Kesser into the Nukvah is only [a third] of a third. And in the fourth year, all its fruit shall be holy, praises, etc.—see there.

אבל הענין ידוע שהמשכת הכתר בנוקבא הוא רק [שליש] משליש ובשנה הרביעית יהיה כל פריה קדש הלולים כו' ע"ש

Whereas the two upper thirds are those that cannot descend downward at all; rather, they are the aspect of Tiferes within the essence of the lights.

משאין כן בב' בחינות שליש העליונים הם מה שלא יוכלו לבוא בהשפלה למטה כ"א הם בחינת תפארת שבמהו"ע

And similarly is the drawing down of the Kesser of Ze'eir Anpin from the lower third of Tevunah (תוּנָה), etc.

ועל־דרך זה גם־כן בהמשכת כתר דז"א מת"ת דאימא כו'

And all this is drawn through love "with all your heart" and "with all your soul," which is the level of Inner Light (אור פנימי); therefore, through it only the lower third light will be drawn down.

וכל זה נמשך עלידי אהבה ככל לבבכם ובכל נפשכם שהיא בחינת או"פ על־פני עלידי זה לא יומשך האור מלמעלה גם־כן רק משליש התחתון כו'

But through love "with all your might," which is the level of Makif (surrounding light), through this the Kesser is drawn from the two upper thirds, which is the aspect of Tiferes from within the essence of the lights.

אבל עלידי אהבה ככל מאדך שהוא בחינת מקיף עלידי זה יומשך הכתר מב' שליש העליונים שהוא בחינת התפארת מצד מהו"ע

And this is what is called "making a mark" (עושים רש"ם).

וזה נקרא עושים רש"ם

Or in another manner: for behold, the Kesser is composed of two aspects—Atik Yomin (עתיק יומין) and Arich Anpin (אריך אנפין), and it is the aspects of pleasure and will.

או על־דרך אחר כי הנה הכתר כלול מב' בחינות ע"י וא"א והוא בחינת התענוג ובחינת הרצון

And it is called "back and front," for pleasure is the inwardness of will.

ונקרא אחורי קדם כי התענוג הוא פנימיות הרצון

Tzemach Tzedek
Ohr HaTorah
Parshas Eikev - Chelek Vov
וזהו והיה עקב תשמעון כו'

&

ביאור והנה להבין שרש הדברים הנ"ל, על פי והיה עקב

And this is also the concept of the upper half and lower half.

וזהו גם-כן ענין קציו העליון וקציו התחתון

Therefore, that the Kesser should be drawn from the upper half—that is, from Atik Yomin—this is called “making a mark” (רש"ם), etc.

ולכן שיומשך הכתר מבחינת קציו העליון דהיינו מע"י זהו הנקרא עושין רש"ם כו'

And see what is written elsewhere: that from this level it is called “My holiness is higher than your holiness”—and this is through Teshuvah.

ועמ"ש במקום אחר שמבחינה זו נקרא קדשתי למעלה מקדשתכם והינו על-ידי תשובה

“Teshuv Hashem”—meaning, that the [letter] Heh returns and the Supernal Heh (Binah) is drawn to be Kesser for Ze'eir Anpin from the essence of Binah, and not from its lower half, etc.

תשוב ה' פירוש תשוב ויומשך ה' עילאה בינה להיות כתר לז"א מעצמות הבינה ולא מחציה התחתון כו'

And this is the level of “making a mark” through Teshuvah and “with all your might,” and through Torah.

וזהו בחינת עושין רש"ם על-ידי תשובה ומאדה ועל-ידי התורה

And this is as explained above in the name of the Idra Rabbah: “that path spreads into 613 paths of the Torah,” etc.—this is the Kesser of Ze'eir Anpin, drawn from Arich Anpin through the Torah, which is composed of 613 mitzvos from the Torah and seven Rabbinic mitzvos.

והינו כמבואר למעלה בשם האדר"ר שהוא אורחא מתפשט לתרי"ג אורחין דאורייתא כו' שנהו בחינת כתר דז"א ונמשך מא"א על-ידי התורה הכלולה מתרי"ג מצוות דאורייתא וז' מצוות דרבנן

As is also written in *Pri Etz Chayim* in the kavanos of the night of Shavuot: to draw the Kesser of Ze'eir Anpin through involvement in Torah, etc.

וכמו שכתוב גם-כן בפע"ח בכוננת ליל שבועות להמשיך הכתר דז"א על-ידי עסק התורה כו'

And see what is written elsewhere on the verse “Go forth and see the crown with which his mother crowned him on the day of his wedding”—this is Matan Torah.

ועמ"ש במקום אחר על-פסוק צאנה וראינה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו זו מתן תורה

And see below on the verse “See, I give...”—that Hashem gives him his entire burden, etc.—310 worlds, etc.

ועמ"ש לקמיה בפסוק ראה אנכי נותן כו' הקב"ה נותן לו מלא עמסו כו' ש"י עולמות כו'

There is also explained the matter of the lower half of the level of Kesser, which is the concept of 310 worlds, etc.—half from the 620, etc.

שם מבואר גם-כן ענין קציו התחתון שמבחינת כתר שהוא ענין ש"י עולמות כו' מחציה מתר"ך כו'

And the matter of the upper half—see there also.

וענין קציו העליון גם-כן ע"ש

(The three types of man, and the fourth level—Kesser—and the intermediary, Daas. And this is sufficient for the understanding.)

ג' • מיני אדם והבחינה ד' כתר והממצע דעת (וודו"ל)

Tzemach Tzedek
Ohr HaTorah
Parshas Eikev - Chelek Vov

וְזֶהוּ וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן כו'

&

בִּיאוּר וְהִנֵּה לְהַבִּין שְׁרֵשׁ הַדְּבָרִים הַנִּלְ, עַל פִּי וְהָיָה עֵקֶב

[NOTE Summary

The maamar opens by interpreting the **large letter ד** in the word "אהד" from Shema Yisrael as referring to the **"knot of the tefillin"**, symbolizing the level of **Leah**, which is speech within thought—part of the spiritual anatomy known as the back-side (אחוריים) of **Imma (Binah)**. In contrast, **thought itself** is rooted in **Binah and Tevunah**, and higher still is **Chochmah**, called **reishis (beginning)**. The discourse then brings the teaching from the **Zohar and Tikunei Zohar** that these dimensions are like the "point" (נקודת) housed within the "palace" (היכל), revealing a multi-layered structure of Divine consciousness.

The next stage discusses how **Torah study** draws down the level of **Kesser of Ze'er Anpin** via its source in **Arich Anpin**, by way of the 613 mitzvos. This flow passes through the **skull (gulgulta)** of Ze'er Anpin and splits into **613 pathways**, a system alluded to in the Idra Rabbah and Pri Etz Chayim. The only way to properly draw down this lofty light is through **Torah study**, but specifically through study that involves the whole soul—**b'chol me'odecha**, love "with all your might."

Then comes a revolutionary insight: Even when Jews serve G-d without this "with all your might" intensity, the Kesser is not absent. However, it is only drawn in **limited fashion**—the lower third of Kesser. The **two upper thirds** of Kesser remain **inaccessible** unless the Jew activates **self-sacrifice, teshuvah, and pure, boundless love**. These two upper thirds correspond to the **pleasure (Atik Yomin)** and **inner will (Arich Anpin)** of G-d, which are normally hidden and unreachable.

The maamar introduces the image of **"עוֹשֵׂי רָשָׁם"**—"making an impression"—meaning the soul creates a spiritual impression that draws down the **higher Kesser**, including its **upper half**, through the vehicle of **teshuvah, Torah, and prayer with mesirus nefesh**. This is also reflected in the pasuk **"צִאִינָה וְרֵאִינָה בַּעֲטָרָה"**, referring to the crown that a mother (Binah) gives her son (Ze'er Anpin) on the day of his wedding—**Matan Torah**—when the Jewish people received the full transmission of Divine Will.

The discourse concludes with the idea that G-d "gives him the full load"—symbolized by the gift of **310 worlds**, which corresponds to **half of 620 (תר"ץ)**, the numerical value of Kesser. The **bottom half** of Kesser is these 310 worlds, but only **through complete connection** can the **upper half** also be drawn down. The intermediary for accessing all of this is **Daas**, the bridge between finite service and infinite reward.

Practical Takeaway

Surface-level devotion is not enough to unlock the full power of Torah and mitzvos. We must go beyond our comfort zones—learning with passion, praying with sincerity, doing teshuvah with vulnerability, and loving G-d with "all your might." This draws down the **highest Divine Will and pleasure** into our lives and the world. Only then do we access not just the **lower third**, but the **hidden two-thirds** of G-d's crown—His innermost

Tzemach Tzedek
Ohr HaTorah
Parshas Eikev - Chelek Vov

וְזֶהוּ יְהִיָּה עֶקֶב תִּשְׁמְעוּן כו'

&

בִּיאוּר יְהִיָּה לְהַבִּין שְׂרֵשׁ הַדְּבָרִים הַנ"ל, עַל פִּי יְהִיָּה עֶקֶב

desire and joy. Every act of love, selflessness, and depth creates a **רש"ם (spiritual impression)** that transforms reality.

Chassidic Story

Once, during a harsh winter in Lubavitch, the **Tzemach Tzedek** emerged from his study after hours of secluded learning. He found a simple chassid in the beis midrash crying softly over a siddur during Shema. The Rebbe paused, placed his hand on the man's shoulder, and said: "That ד of 'אהד' you just cried through? It reached farther than all the intellect of the yeshiva." He later explained: "*When a Jew says 'Hashem is One' with his whole me'odecha—even without understanding—he draws down the Kesser itself. That is עוֹשִׂין רש"ם.*"

(Source: *Sippurim Nora'im*, Vol. 2, story of R' Moshe Kopust, and oral traditions from Lubavitch)

END NOTE]